

sklepa senata, (ki se »ad hoc« zbere). »Odredba« predsednikova torej tudi v takih slučajih ne bo več nego pripravljivo delovanje.

* * *

Na zaglavno vprašanje je torej po vsem tem odgovoriti, da nima predsednik senata po civilnopravdnem redu diskrecijonarne oblasti glede na provedbo dokazov, ker določilo v št. 4. in v zadnjem odstavku §-a 183. ne podeljuje take oblasti, nego tudi pravice, ki jih ima predsednik iz teh določil zakona, ustanavljajo tako, kakor pravice, ki jih ima iz št. 1, 2 in 3 §-a 183. le toliko njegove diskrecijonarne oblasti, da sme po svojem izprevidu ukreniti vse, kar je potrebno, da potem senat uradoma provaja dokaze. — Tako moramo tudi izjaviti, da odgovor k §-u 183. c. pr. r., ki smo ga navedli začetkom tega spisa, ne obsega prave razlage, ker po rečenem se ne strinja niti z besedilom omenjenih določil zakonovih, niti z intencijo zakonodavca ali veljavnimi pravnimi načeli.

Kako je uporabiti določila zakona z dne 26. decembra 1895 št. 197 drž. zak. (o avtorski pravici)?

Akoravno v besedilu zakona z dne 26. decembra 1895 št. 197. drž. zak. nikjer ni omenjeno, da določila §-a 467. še veljavnega kazenskega zakona nimajo več veljave, se vendar, ako primerjamo besedilo novega zakona z besedilom §-a 467. k. z., razvidi, da so se določila le-tega §-a deloma od besede do besede, deloma pa s premembami, ustrežajočimi naprednemu duhu modernih zakonov, uvrstila v novi zakon in se torej zamore sklepati, da so določila §-a 467. k. z. v istini

zastarela in po določilih novega zakona o avtorskih pravicah popolnoma nadomeščena, s kratka, da je § 467. k. z. po imenovanem novem zakonu derogiran.

V nekem praktičnem slučaju pokazale so se težkoče in dvombe, kako se naj tolmačijo nekatera določila novega zakona o avtorski pravici in o tem, ali še veljajo prejšnji, v obrambo literarne in artistične lastnine izdani predpisi, osobito predpisi cesarskega patenta z dne 19. oktobra 1846 št. 992 j. z. zb.

V rečenem slučaju je fotograf *A.* izdal že leta 1891. in še potem svoje umetne proizvode, tikajoče se neke svetoznane jame in njene okolice, ter je ščitil last svoje umetnosti z imenom in prepovedjo na posameznih fotografijah kakor: »*N. N. v X.*, ponatis prepovedan«.

Novi moderni sport razglednic, katerih se je poslužil že fotograf *A.* sam s tem, da je prenesel slike s svojih fotografij na razglednice, privabil je takoj trgovca *B.* v istem kraju, da je začel *A.*-ju konkurencu delati. Naročil je namreč pri firmi *C.*, baje po uzorcih iz nekega albuma, ki ga je bil izdal *A.*, slike, zadevajoče jamo in njeno divno okolico, ponatisnjene na raznih razglednicah; album je zares tudi imel enake slike, kakoršne so bile na gori navedenih fotografijah fotografa *A.* Naročene razglednice so se *B.*-ju zares doposlale in imajo na koncu zaznambo: založil *I. I.* (t. j. trgovec *B.*)

Mnogo teh v zalogi *B.*-a izišlih in tudi od njega razprodanih razglednic imelo je natanko iste slike, kakoršne so na leta 1891. izdanih fotografijah in ki so bile zakonito varovane. V započeti kazenski preiskavi proti trgovcu *B.*, katero je prouzročil *A.*, se je dognalo, da je firma *C.* vsled naročila *B.*-ovega na njenih, trgovcu izročenih razglednicah zares uporabila slike od fotografij lastnika *A.*, in se je končno še po zvedencih izkazalo, da se je firma *C.* resnično poslužila artistične lastnine fotografa *A.* s tem, da je očitvidno prenesla slike od že večkrat omenjenih fotografij na razglednice.

A. je dvignil obtožbo zoper trgovca *B.* in firmo *C.* radi posega v njegovo stvariteljsko pravico po smislu §-a 51. zak. z dne 26. decembra 1895 št. 197. drž. zak. in § 467. k. z. ter

je zahteval po §-u 56. l. c. uničenje plošč in tudi, da zapadejo posnetki itd.

Pri glavni razpravi se je zagovorništvo obtožencev večinoma le upiralo na tolmačenje zakonitih določil, tako §-a 40. odst. 2, št. 2, §-a 48. in §-a 66. zak. z dne 26. decembra 1895 št. 197. drž. zak.; osobito se je povdarjalo, da fotografije tožitelja *A.*, katerim manjka zaznamba koledarskega leta v smislu §-a 40., odst. 2, št. 2 l. c., nimajo več zakonitega varstva, da že sama po sebi vsled §-a 48. istega zakona stvriteljska pravica ugasne po preteku 10 let in da so bili proizvodi tožitelja *A.* iz leta 1891. v obče vsakomur pristopni in da torej te reprodukcije na razglednicah tvorijo tem manj kaznjivo dejanje, ker takim proizvodom baje po §-u 66. odst. 2 zak. z dne 26. decembra 1895 št. 197. drž. zak. ne gre več nego 4letna veljava, konečno da je sploh že stvriteljska pravica tožiteljeva do fotografij radi tega ugasnila, ker *A.* ni dal na teh delih zabeležiti koledarskega leta in ker tudi ni po §-u 66. l. c. svoje avtorske pravice obranil s tem, da bi bil na fotografije pritisnil poseben uradni pečat.

Ne glede na to, da še dotična rzsodba ni pravomočna, hočemo v marsičem ob kratkem to izpodbijati, kar je zagovorništvo uporabilo za dokaz, da naperjeni obtožbi ni ugoditi.

Navedena določila §-a 40. odst. 2, št. 2, §-a 48. in §-a 66. zak. z dne 26. decembra 1894 št. 197. drž. zak. nikakor ne morejo krivde obtožencev odpraviti, kajti isti § 40. se nanaša gotovo le na fotografična dela, katera so nastala po pričetku novega zakona; § 66. *ibid.* na le-ta slučaj ni uporaben, ker gre za razmnoške in posnetke, kojih narejanje do sedaj ni bilo dovoljeno; pa tudi iz določb §-a 48. ne bi bilo posneti, da bi bila stvriteljska pravica lastnika predmetnih fotografij že ugasnila, ker ni ovrženo, kar *A.* trdi, da so ta dela še-le nastala leta 1891. in pozneje.

Pač pa je ravno iz §-a 65. novega zakona leta 1895. po vsej pravici sklepati, da se novi zakon uporablja tudi pri delih, katera so izišla pred začetkom njegove veljavnosti, in k tem delom spadajo tudi fotografični izdelki (prim. §-e 23. do 42. novega zakona). Omeniti je le, da ostanejo za taka

dela v moči dosedanje dobe obrambe, ako so daljše. V le-tem slučaju pa pridejo v poštev obrambne dobe prejšnjih zakonov glede varstva literarne in artistske lastnine in sicer v smislu §-ov 13.—24. ces. patenta z dne 19. oktobra 1846, št. 992 j. z. zb. *A*, kakor lastnik fotografij, po katerih so se v tem kazenskem slučaju inkriminovani posnetki vzeli, še uživa ves čas svojega življenja stvoriteljske pravice, koje je bil pridobil že pred početkom novega zakona o stvoriteljskih pravicah, in teh pravic niti smrt ne more vzeti, ker se smejo za dobo 30 let prenesti na njegove dediče. Po vsem tem sta obtoženca zares zakrivila ono poseganje v avtorsko pravico, katero obtožnica graja (§ 51. zak. z dne 26. decembra 1895, št. 197. drž. zak.).

Ako se še preudarja, da novi zakon o stvoriteljskih pravicah v zvezi z izvršilnim zakonom z dne 29. decembra 1895. leta št. 198. drž. zak. natanko določuje avtorske pravice, ker je v enaki meri zakonito braniti tako ona dela, koja so izšla pred pričetkom novega zakona, kakor tudi poznejšnja nova dela po pričetku veljavnosti novega zakona (glej osobito § 65. in 66. nov. zak.), in če se nadalje pomisli, da je vsled §-a 66. nov. zak. razmnoške in posnetke, katerih narejanje do sedaj ni bilo prepovedano, le tedaj dovoljeno razširjati, kedar se na prošnjo vdeležene stranke v 3 mesecih sestavi inventar ter se na nje pritisne tudi poseben pečat, — to pa za naš slučaj ne velja, ker še stvoriteljska pravica *A*-jeva živi in nikakor ni omejena na rok §-a 48. nov. zakona — po vsem tem ni dvoma, da so navedena dejstva obtožencev učinila poseganje v označene pravice fotografa *A*. po smislu §-a 51. zak. z dne 26. decembra 1895 št. 197. drž. zak.

Deželno sodišče v Lj. je v istini obtožbi pritrdilo in obtoženca spoznalo krivima, vendar se je iz sodbe izločil § 467. kaz. zak., katerega je še obtožba imela v mislih.

Dr. K. W.

